

Prenumerationspris:

1/1 år Ekr. 2:—
 1/2 " " 1:—
 1/4 " " 0:50

Utgivare: Svenska Folkförbundet.

Redaktör: N. Blees, Riddaregatan 3, Tallinn.

Uttkommer varje onsdag.

Pre. pris till utlandet:

1/1 år Ekr. 3:—
 1/2 " " 1:50
 1/4 " " 0:75

Vad sångfesten gav oss.

Sångfesten, sommarens stora tilldragelse — ett förgånget i i minnenas borg och ett ljst minne blev den trots de motigheter företaget bjöd på i vardandets tid.

Att ge den blott och bart det ljusa minnets helgd vore emellertid att avfärda dagen alltför lätt. Mer än så, det vore att underskatta dess betydelse. Med den samlade skaran sångare, med sina danslag, med sin hemslöjdsutställning och en publiktillströmning, som en festdag i våra bygder ännu aldrig bevittnat, blev den 2 juli en nationell mönstringsdag, som visar oss huru vårt bondfolk under enkla ofta torftiga levnadsvilkor gömmer en kärna som likt guld bevarat sin oförgänglighet genom tiderna. Det var det guld, som gav dagen dess höga glans.

Då vi hörde sången ur hundrade munnar, var det den ungdomliga livsglädjen, som tog sig uttryck. Och då vi besågo, vad flitiga händer åstadkommit, i nyttiga och alltigenom vackra alster, mötte vi den andra grundtonen i vår tillvaro: arbetet. Vad är vår levnad annat än en rytm av glädje och allvar! Halvt är det, om det ena saknas, men helt om båda äro tillfinnandes. Att vårt folk förstått att förena dessa livets grundakord till ett fingro vi en förnimmelse av.

Man väntar sig ej att hos ett folk, som sen århundraden presats så hårt av politiskt, ekonomiskt och socialt betryck, finna

så pass starka kulturella yttringar som fallet är; hur det trots den hårda kampen för brödet bevarat och utvecklat handens färdighet, ögats smak och hjärtats krafter i en folkulturell tillgång, som bäst motsvarar och fyller de förhållanden under vilka det lever och ej utan men för det hela kan bytas ut mot något annat. Den prisade kulturella utveckling vi möta ute i världen, som på avstånd bländar i sin yppighet och fångslar, är ofta endast yta utan kärna och kan ej vara annat, då de mänskliga lidelserna med egennytan, missunnsheten, hatet, flärden och vantron få fritt utlopp. Den kultur, som uppvisar så många fransidor, passar ej i en livsuppfattning, som vikt vardagen från soluppgång till dess nedgång vid arbetet, som helgat vilodagen till andlig uppbyggelse, förenat den sunda livsglädjen i sång och lek till ett helt.

För initiativet, som gav oss den 2 julidagen kunna vi ej vara nog tacksamma. En dag kan ge mer än år av trägen id och den dagen gav oss en samlad bild av det bästa i den kultur våra fäder bygt upp, som äger guldets höga lödighet, emedan det är ett så troget uttryck för livet sådant det levts under framfarna dar. På det arvet böra vi bygga inte blott av hänsyn till dem, som givit oss det utan jämväl av omtanke om oss själva. Sångfesten riktar därför blicken också framåt på åtgöranden till värn för denna kultur, ty att den är hotad därom ha vi dagliga vitnesbörd.

En ny tid bryter in, det kunna vi ej och vilja ej hindra. Men mot allt det livsförnekande den för med sig böra vi söka oss ett värn. Ett sådant ha vi redan i uppslaget från senaste sommar i sångfesten, men dessa fester kunna ej för vart år återkomma av hänsyn till de kostnader de dra och de måste ju betraktas som uppvisningar blott och bart. Det behövs härutöver arbete — ett uppbyggande arbete, som riktar sig främst till ungdomen, som bär framtiden i sitt sköte och främst bör lära känna och uppskatta vår fäderneärvda kultur. Vilka yttre former detta arbete skall betjäna sig av är än så länge en oavgjord fråga, men i en av våra byar ha vi ett företag, som synes ge lösningen. Vi syfta på det nyligen startade Jordbrukar-Ungdomens Förbund i Gamby, som är en för lantbrukets binäringar, för hemvården och hemslöjden arbetande sammanslutning, som emellertid vill befordra jämväl de idee'lla strävandena i sång och lek och därför synes motsvara vad vi närmast äro i behov av. Kunde denna rörelse vinna fast fot i alla våra småsamhällen, bleve den en kulturfaktor, som kunde åstadkomma stora ting till skydd för allt det vi skatta dyrt och heligt. Då bleve våra sångfester med den engång redan angivna Brett anlagda grunden samlings- och mönstringstillfällen för de arbetsresultat de lokala kulturföreningarna efterhand åstadkomma. Sommarens sångfest har härmed givit ett uppslag, som, om det fullföljes, har sin rot i

nedärvd hävd och äger därigenom förutsättningarna för att bära frukt.

Fredr. Erlund.

Från brännvinsbodens trappa.

Det har gått Estlands folk liksom de flesta andra nationer, som genom världskriget plötsligt kommo till politisk frihet: man har blivit litet övergödd med "kultur". Det lilla landet, som likt alla andra ryska landsändar råkat bli en smula efter den västliga världen beträffande "kulturell utveckling", väcktes ganska plötsligt och utan nämnvärda förberedelser till sin frihet, såg sig med yrvakna ögon kring i världen, betraktade sig självt, upptäckte likt de första människorna sin nakenhet och skyndade med all iver att skaffa sig den "kulturella" klädnad, som blivit vedertagen ute i stora världen. Där om är intet annat än gott att säga, det är klart att ett ungt, utväcklat folk, som äntligen nått fram till sin nationella frihet, får en väldig hets-hunger på "kultur". Mycket har under frihetens få år åstadkommits här i landet, mer än jag för min del vågade hoppas i frihetens soluppgång. Men det låter sig knappast bestridas, att takten blivit litet för häftig, man har velat ha allt på en gång och utan att betänka, att kultur liksom all annan näring måste njutas i måttliga portioner för att inte leda till tråkiga bakslag. I iver har man skyndat sig att tukta, ansa och ordna grenverket innan man ägnat tillräcklig omsorg åt roten. Och så har det kommit därhän, att den "kulturella utvecklingen" liksom molnat av och trots den utomordentliga vården av kronan märkas här och var grenar som sloka. Det har nämligen ej nog sörjts för jordmånens bearbetning efter de unga rötternas krav.

Aldrig har jag märkt detta så tydligt som veckoslutsdagarna här i byn. På lördagarna börjar vid tre- fyra draget höras bölande skräl på vägarna, ett slags sång, vars toner dock äro svåra att urskilja. Framåt kvällen försvinna de svaga musikaliska inslagen i larmet och blott ett doft bölande, ibland avbrutet av gamla hojtanden lägrar sig över solnedgångens gyllene frid.

Dessa ljud äro resultatet att brännvinsbodens verksamhet, den kulturinrättning, som synbarligen i första hand hjälper det hyggliga folket i byn att övervinna "tråkigheten på landet". Det är ett snällt och godmodigt folk här i trakten, slagsmål och annat oherrans bråk har jag ännu aldrig upplevt här under mina fem somrar. Lugnt och stilla köper man sina litrar, sätter i sig, äter kanske ett stycke korb därtill, skrålar omkring på vägarna tills man raglar till hemmets väntande bädd eller råkar trilla ner i något dike där man somnar. Någon anledning till ingripande av byns polis förekom blott vid septembermarknaden. Man odlar sitt fylleri på haumlöst och fridfärdigt sätt.

När jag ser dylika raglande eller medvetlösa individer — snällt och hyggligt folk som jag känner dem under tiden tisdag morgon till lördag eftermiddag — undrar jag ofta när det äntligen skall gå upp för landets makt-havande att ett förnuftigt ordnande av spritkonsumtionen är en av de första åtgärder som måste vidtagas för att lägga en fast grund för landets kultur — både den andliga och materiella.

Jag är själv ingen nykterist eller förbudsvän, men jag ser plågsamt tydligt hur den penningsström som går till landets många brännvinsbodas och städernas krogar omöjliggöra anskaffandet av den näring som är absolut nödvändig för det unga folkets rötter. Estlands materiella fattigdom hindrar i högsta grad folkkulturens mognande och vidare utveckling, men sprit finns så obehindrat och okontrollerat att köpa att en rikssvensk måste häpna över detta slöseri med pengar och livskraft. Och "blå måndag" — den heliga institution, som man träffar så högt upp på samhällets pinnar. —

Trots myndigheters och kultursällskaps bemödanden att skaffa folket andra förströelser på lediga stunder segrar dock alltjämt brännvinsboden här i byn. Under fem somrar har jag varje veckoslut gått förbi en viss liten skogsdunge i byn och med intresse fast ej sympati beskådat "Supbrödraordens" sammanträden, denna orden — sammanhållningen och fliten nödga mig till denna förnämliga beteckning

— består av en samling herrar som vid var sin brännvinsliter, korvbit och kortlek spela om anskaffningen av nästa plunta. När spelet — ytterligare besjälats genom ett ljudligt åkallande av "kurrad" och hans hela familj — tröttat själarna, somna ordensbröderna så småningom in under en tidning för att i sinom tid väckas av ny törst och och av den nationelle Bacchus drivas till brännvinsboden. Jag vill icke påstå att ordens sammanträden väckt en för landet smickrande uppmärksamhet hos de utländska gäster som besökt vårt sommarhem.

När jag i lördags kom hem från Reval i en bil, som satte av mig just utanför byns brännvinsbod, låg en medborgare berusad intill stendödhet nedanför nubbetemplets trappa. Som en fallen krigare på slagfältet. Runt omkring raglade ordensbröderna med sina litrar under högljutt beklagande av broderns förtidiga veckoslut. Massor av små lortiga ungar stodo skrattande runt omkring och litet bakom deras mödrar och annat kvinnfolk under förtjust prat — troligen gladdes de åt att deras små telningar redan i god tid fingo en inblick i den berömda ordens verksamhet.

Från brännvinsbodens trappa ser man vida omkring utåt slätten. Ser de grå, torfliga hyddorna, den skrala boskapen, de magra, sandiga tegarna, fattigdomen, efterblivenheten i bondelivet, årets magra, förtorkade skörd. Skall inte en gång en stor man, en stor man, en stark folkets förare och uppfostrare stiga upp på brännvinsbodens trappa i vår by och själv se allt detta som under fem somrar bitit sig fast på mitt ögas näthinna? Skall inte en sådan stor man — stor i sin kärlek till sitt folk- lyckats göra klart för riksdagen uppe på Domberget att det okontrollerade och ohämmade supandet förlamar sorgligt många procent av de krafter och offer som sättas in på landets uppbyggande?

Upphävandet av Supbrödraordens makt här i landet sker icke genom enbart maktmedel. Förbudet kan litet eller intet uträta så länge man ej har något annat att ge landsbygdens folk till förströelse på lediga stunder. Men spritkonsumtionen kan ordnas förståndigt såsom den ordnats i

Sverige, där den så länge förkättrade doktor Bratt med sitt "system" slutgiltigt tagit död på det jättefylleri, som vid mitten av förra århundradet var på god väg att förvandla svenska folket till en nation av fyllnickar. Brattens månadsdoser räcka till fullo för den medborgare som inte allt för starkt sympatiserar med vår bys Supbrödraorden.

En bra karl må vara värd sin sup efter veckans plåga. Men bli suparna så många att livets röda färg förvandlas till den förlamande fattigdomens tröstlösa grå som man här i landet ser från så många brännvinsbodars trappor, upphör en bra karl snart nog att vara bra och bör till sin egen och sina närmastes välgång taga sin tillflykt till absolutisternas loger.

Inga aldrig så stora skatteinkomster av brännvinsbodarnas oräkneliga lördagslitrar kunna uppväga den kräftska för folk och land som ligger i den grå färgens envetenhet att ej vilja försvinna ur landet.

Carl Mothander.

Läroboksfrågan vid de svenska folkskolorna.

Läroboksfrågan vid våra svenska skolor här i landet har alltid varit mycket brännande, ty vi sakna inhemska svenska böcker. I Sverige och Finland finns det utmärkta läroböcker både för folkskolan och även för andra skolor, men de lämpa sig icke riktigt för våra förhållanden och Estlands skolprogram. De utländska läroböckerna i matematik kunna ju användas, ehuru även de avsevärt skilja sig från vårt föreskrivna program, ävenså läroböckerna i naturlära, men värre är det med t. e. x. historia och geografi. Vi måste ju läsa både Estlands historia och geografi — och det är just den viktigaste delen i historie- och geografiundervisningen, och då vi hittills saknat svenska läroböcker i dessa ämnen har undervisningen i dem varit förenad med svårigheter. Läraren har måst följa en estnisk lärobok och eleverna måste stöda sig på anteckningar, vilket är rätt så svårt på folkskolestadiet. Vi ha ju hittills också haft en svensk lärobok i Estland geografi, som

de flesta skolor begagnat sig av, men den är icke heller programenlig. Boken utgör en översättning från estniskan — en liten estnisk bok, som aldrig nånsin använts i estniska skolor — och nu är den svenska översättningen också snart slutsåld. Det vore därför på tiden att börja se sig om efter en ny lärobok i Estlands geografi. Ännu sämre har det varit ställt med undervisningen i Estlands historia. I detta ämne har svensk lärobok helt och hållet saknats. Det måste därför hälsas med glädje, att en sådan auktoritet och kännare av estniska förhållanden som professor Johan Bergman för någon tid skrivit ett manuskript färdigt till en kortfattad svenskspråkig lärobok i Estlands historia. Denna bok måste nu först och främst tryckas. En senare fråga blir sedan Estlands geografi.

Vad en svensk läsebok beträffar — några lärare ha nämligen umgåtts med planen att utarbeta även en sådan — så tycker jag, att denna fråga genast kan bordläggas. Ty svenska läseböcker, och utmärkta läseböcker, finns det i stort urval i Sverige, och dessa kunna våra skolor med fördel använda.

Det är frågor, som borde behandlas på svenska lärarmötet i Hapsal. *N. Blee.*

Den svenska festen i Vichterpäl.

Vår tid kan på goda grunder kallas ett skolans tidevarv sett mot bakgrunden av en tid så nära som en mansålder tillbaka. Då var det far eller mor, som lärde de unga nödtorftigt läsa ur bok — längre nådde man i regeln ej. Uppfostran blev därmed ej försummad; den gick ut på att tidigt vänja barnen vid arbete, och jordbruksarbetet utvecklar som känt inte blott kroppsan också själskrafterna.

Ej dess mindre har skolan en viktig mission att fylla som förmedlare till det stora mått vetande som nu till dags står till buds och vi så väl behöva. Därför byggs det skolor överallt där sådana saknas. Det vittnar om ett starkt och levande intresse för skolan, att de svenske i Vichterpäl — och i spetsen fru och herr Gottkampf — på privat

väg genomdriva det skolbygge den estniska kommunen ej ansett sig förpliktad att utföra. Den talrikt närvarande allmänheten bär vittne om att en tidsfråga står inför sitt avgörande.

Till förmån för skolan hade lotteri den 27 aug. anordnats i Vichterpäls herrgård och vinstkollektion, som till övervägande del bestod av handarbeten, hade hopbragts dels av skolbarnen dels av en syförening, och en överraskning blev för en stor del av publiken att fru Gottkampf, vars intresse och förmåga synes räcka till överallt, bildat en sångförening, Vichterpäls svenska sångkör, som medverkade och väl bestämt blir till fromma för det väckta sångintresset i Svenskestland.

Programmet bjöd på sång och musik och inleddes unisont med "Mu isamaa", varefter den nybildade sångkören med två sånger gjorde sitt första framträdande. En manskör från Höbring sjöng så i tre stämmor med känd bravur, varefter herr Harry Römet på sin violin, som har en egenartat vacker ton, känsligt framförde några kompositioner. Det rikhaltiga musikprogrammet bjöd även på solosång. Till orgelbeledsagning sjöng herr Carl Blee två sånger "Hembygden" och "Min moders psalm", vilket genom det musikaliska föredraget och den sonora vackra tonen blev en prestation som gjorde starkt intryck. De två nämnda solisterna glädde än en gång den tacksamma publiken. Men det var ej slut därmed. Festens spiritus rector syntes röra sig bland publiken, viskande något i örat. Nu misstänker den ärade läsaren, att denna viskning hade något med spiritism eller supen att skaffa. Nej ingalunda, det gälde att i hast slå ihop än en kör och det lyckades. På estraden samlades sångare från sångfesten, som under herr Vesterbergs förfarna ledning sjöng den spröda "Kris-tallen den fina" och Du gamla, du fria. Herr Vesterberg syntes inte riktigt nöjd, men publiken var det.

Slutligen uteblev ej heller det traditionella talet. Herr Vald. Lindström talte manligt om samförstånd och framåtanda och framförde allmänhetens tack till herrskapet Gottkampf, anordnarna av denna lyckade fest. *Rep.*

Redovisning

över medlen i Kihlbergsska stipendiefonden.

Denna fond stiftades den 30 nov. 1922 av Tullförvaltaren A. H. Kihlberg, numera bosatt i Västerås, Sverige, en mycket god vän till estlandssvenskarna, för vilkas strävanden han är varmt intresserad.

Förutom andra medel, som tullförvaltaren Kihlberg då och då skänkt för estlandssvenska ändamål, överlämnade han ovan nämnda dag 20.000 estniska mark, "vars årliga avkastning, sedan $\frac{1}{20}$ därav lagts till kapitalet, skulle användas till ett stipendium till manlig elev av svensk nationalitet vid Birkas folkhögsskola, som visat håg och fallenhet i främsta rummet för jordbruksarbete och i andra hand för övriga göromål och läroämnen vid nämnda skola." En god idé!

Fonden förvaltas av en nämnd, bestående av rektor vid Birkas, ett ombud för S. O. V:s styrelse samt en tredje person, som utses av de två nämnda. Riksförningens Överstyrelse har att avgöra event. tvistefrågor om donationsbrevets rätta tolkning. Skulle Birkas upphöra tillfalla medlen Riksförningen, vars överstyrelse, då bestämmer om deras användning för något nyttigt estlandssvenskt ändamål. — Detta om bestämmelserna.

Under årens lopp ha 112 kr. utdelats till stipendier. Stipendiet har någon gång också tudelets — vilket enligt gåvobrevet även kan ske. Det sista stipendiet, som utdelades då räntan ännu var större, utgjorde Kr. 14:45. Under de två senaste åren har stipendiet av vissa omständigheter icke utdelats — och räntan var även mycket låg — sista årets stipendium utgör Kr. 9:65. Under innevarande läsår blir det i stället 2 eller 3 stipendier. Passa nu på, gossar, ni som ämnar besöka Birkas.

Fonden har med en $\frac{1}{20}$ av räntan samt ett par extra tillskott, som stiftaren senare lämnat, ökats från 200 kr. till Kr. 306:12 enligt följande tabell:

1922	An grundfond	Mk.	20.000
1923	Utök. m. 65 mk. ($\frac{1}{20}$ av rnt.),		20.065
1924	" " 65 "		20.130
1925	" " 66 "		20.196
1926	" " 8.300 " av stiftaren		
	" " 66 " 8.366		28.562
1927	" " 1.575 " av stiftaren		
	" " 86 " 1.661		30.223
1928	" " 81 cent	Kr.	303:14
1929	" " 76 " (läg. rnt.) "		303:90
1930	" " 76 "		304:66
1931	" " 61 "		305:27
1932	" " 51 "		305:78
1933	— 28. 8. Utök. med		
	34 cent		306:12

Pengarna äro numera överförda till Hapsals Kredit bank på sparkasseräkning.

N. Bles.

Skolorna i Sverige.

Läroverken få ett 40:tal nya lärartjänster. Lärarinnornas antal anses böra begränsas.

Under det man här i Estland under de sista åren börjat begränsa antalet lärare vid såväl läroverk som folkskolor genom indragning och stängning av klasser — Estlands skolväsende hade nog också från början lagts på för bred bas — strävar man i Sverige i motsatt riktning. Där synes tendensen vara att öka lärartjänsterna.

Vi återgiva här enligt "Dagens Nyheter" skolans riksdagspetition: "Enligt skolöverstyrelsens nu framlagda riksdagspetition erfordras för nästa budgetår vid de allmänna läroverken 39 nya ordinarie ämneslärartjänster, därav 5 lektorstjänster, 22 adjunktstjänster samt 12 ämneslärarinnebefattningar. Av de nya tjänsterna komma flertalet eller tillsammans

28 på de förstatiserade mellanskolorna, 11 på de gamla (utvidgade) eller helt nyinrättade läroverken. Med inrättandet av dessa tjänster kommer det totala antalet ordinarie ämneslärartjänster att uppgå till 1.735, varav 136 rektorer, 366 lektorer, 986 adjunkter och 247 ämneslärarinnor. Styrelsen föreslår att för inrättandet av de nya tjänsterna det ordinarie anslaget höjes med i runt tal 166.000 kr.

I utredningen om de nya lärartjänsterna ingår överstyrelsen särskilt på ämneslärarinnefrågan, som alltmera kommit i ett ändrat läge. Anledningen härtill är framför allt den på senaste tiden starkt ökade tillgången på kvinnliga lärarkrafter. Denna tar sig uttryck i ökad

efterfrågan på provår från kvinnliga läraraspiranternas sida samt i ett ständigt ökat antal av vid de allmänna läroverken anställda lärarinnor. Starka skäl tala obestriddligen för en sådan ändring att antalet för kvinnliga bcfattningshavare reserverade ordinarie tjänster minskas. Emellertid har överstyrelsen vid prövningen av detta spörsmål kommit till den uppfattningen att frågans definitiva lösning lämpligen bör anstå tills vidare under de båda närmaste åren.

Till anställande av extralärare och timlärare till ett antal som motsvarar 408 extralärare med full tjänstgöring, beräknar överstyrelsen ett extra anslag på 1.144.800 kr. eller 15.800 kr. mer än det för det un löpande budgetåret beviljade anslaget.

Med hänsyn till de rådande förhållandena inskränker sig överstyrelsen till att begära anslag till resestipendier åt lärare i främmande levande språk med 15.000 kr. vid allmänna läroverken, 2.000 kr. vid kommunala mellanskolorna samt 4.800 kr. vid privatläroverken. Överstyrelsen understryker den utomordentliga betydelsen av att dessa lärare snarast möjligt ånyo sättas i tillfälle att förvärva den praktiska utbildning och vidarebildning som är dessa stipendiernas syfte.

Överstyrelsen bebdar särskilda framställningar om tillfällig och provisorisk löneförbättring för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, folkskoleseminarierna m. fl.

Rörande de kommunala mellanskolorna har det ordinarie förslagsanslaget reducerats med 51.500 kr. till 1.128.500 kr., var emot anslaget till kommunala flickskolor höjts med 190.000 till 504.000 kr. Ordinarie reservationslaget till privatläroverken minskas med 40.500 till 565.200. I detta belopp ingå 5.200 kr. till Äppelvikens elementarskola, då överstyrelsen anser denna skola vara förtjänt av statsunderstöd Vidare reduceras det extra förslagsanslaget till tillfällig löneförbättring åt privatläroverkens lärarpersonal med 300.000 kr. till 1.600.000 kr.

Frågan om högre lärarinne-seminariets organisation bör enligt överstyrelsens mening snarast möjligt upptas till avgö-

rande. Ej håller i år har överstyrelsen ansett sig böra begära anslag till ny byggnad för seminariet, ehuru lokalerna äro i hög grad otillräckliga och otillfredsställande."

Ett rekord! Inte en idrottsprestation på en tävlingsbana, varom våra tidningar överflöda utan något mycket förnämligare. I Neve finnes hos mjölnarns en sugga, ja det är värkligen fråga om en av våra fyrbenta kusiner, som i våras framfödde 20 grisar och förde fram dem alla. Hela tjoget grisar är väl världsrekord, eller har någon hört talas om fler? Vi behöva sålades ej importera avelssvin då vi själva ligga inne med det bästa möjliga och då samma förträfliga sugga åter torde fått en kull — varom vi ta oss friheten underrätta svinavelsintresserade lantmän.

Per Svinaherde.

En inläggningskurs i Gamby.

Det nyligen bildade Jordbrukar-Ungdomsförbundet därstädes anordnade den 30 och 31 nyssvikna augusti en inläggningskurs under Frk. Rosendals och Schotters ledning. Kursen var väl besökt och resulterade i en utställning på inlagda bär och grönsaker från byns trädgårdsodlingar i samband med en programafon torsdag kväll. De intresserade byborna, som man ur huse infunnit sig, avsmakade inläggningsarna och underhöllos med föredrag av frk. Schotter och rektor Erlund, med sång, några roliga uppvisningar och tal.

Rep.

Inläggningskurs anordnas å Birkas Folkhögskola den 8 och 9 september kl. 10 f. m. med avslutning söndagen d. 10 kl. 12 f. m., varom hugade kursdeltagare underrättas ävensom att kursavgiften är 1 kr. eller motsvarande värde i födoämnen och att kursdeltagare kan medföra eget material till inläggnings.

Allmänheten inbjudes att övervara avslutningen.

Birkas d. 3 sept. 1933. Husmor.

Hapsals svenska gymnasium.

Till lärare vid Hapsals Svenska privatgymnasium efter mag. Torsten Svensson, som på våren lämnade skolan, har kallats Fil. mag. Axel Harald Svensson från Jönköping. — Som timlärarinna i latin anställes Teol. kan. fröken Sigrid Fredrika Danell.

Rektor Danell hyllad.

Rektor Gideon Danell vid Folkskolseminariet i Uppsala, vilken nyligen fyllde 60 år, blev vid terminens öppnande föremål för omfattande hyllningar. Sålunda uttryckte lektor M. Graner lärarkollegernas jämte nuvarande och forna lärjungars tack till rektorn för hans arbete inom seminariet, varefter han överlämnade en adress jämte 1.500 kr., utgörande resultatet av en insamling som företagits.

Inrikes.

Det inrikespolitiska livet är lugnt. Sedan belägrings-tillstånd infördes har pressen, mindre än förut sysselsatt sig med parti-stridsfrågor, och det offentliga livet går sin lugna gång. I tidningspressen diskuteras i allmänhet endast vissa principfrågor, hurn frihetskämparnas planerade folkomröstning den 14, 15 och 16 oktober bör ordnas, om det är rätt att höja kvorumet till 50% eller icke, eller låta det bli vid 30% såsom vid den sista röstningen, d.v.s. Riksdagen har att avgöra, hurvida den blivande folkomröstningen kan anses giltig, om endast 30% av alla röstberättigade medborgare rösta för ändring av grundlagen — såsom sist — eller om man skall skärpa fordringarna till 50%. Centerpartien äro av den mening, att om man överhuvudtaget skall kunna godkänna den blivande folkomröstningens resultat, böra minst hälften av de röstberättigade rösta för grundlagsändringen — vid den sista omröstningen bestämdes, att man skulle nöja sig med en knapp tredjedel. Riksdagen som sammanträder ungef. den 10 ds. kommer antagligen att behandla och avgöra frågan. En del finner en

Till Kustbons läsare.

De av våra ärade läsare, som erlagt prenumerationsavgiften endast för förra hälften av innevarande år, uppmanas vänligen, att skyndsamt insända prenumerationsavgifterna även för andra halvåret. Tidningen behöver för sin drift sina pengar, ty den kan icke tryckas och sändas gratis.

Medlen för tidningen ombedes sända direkt till dess redaktör N. Blees eller också under adress: Kustbons redaktion.

N. BLEES,
Redaktör.

så hög majoritet som 50% av alla röstberättigade för hög och orättvis, då ju i vanliga fall endast 60—70% av de röstberättigade bruka deltaga i val och frivillig omröstning. Antager Riksdagen en sådan bestämmelse, näml. 50% majoritet av alla röstberättigade — och den rättigheten har Riksdagen — så behövs det cirka $\frac{3}{4}$ eller $\frac{2}{3}$ röstpluralitet av det vanliga röstantalet, om grundlagsförändringsförslaget skall ha utsikt att gå igenom.

Lantbruksutställning ägde rum i Reval den 1—4 dennes. Deltagandet var rätt livligt, isynnerhet på söndagen, men sådana då och då återkommande utställningar ha så småningom fått karaktären av vanliga marknadstillställningar. Man intresserar sig mest för det roliga och krämarvaror, intresset för lantbruksekonomi är sorgligt nog mindre livligt.

Utlandet.

Den engelska veckan i Helsingfors.

Finlands handel med England har under årens lopp varit mycket livligt, ty Finland sänder av-

sevärda mängder trävaror och trävarualster samt jordbruksprodukter till England. Det antal ton, som avgår från Finland till England, är mycket större än det, som från England ankommer till Finland. De finländska fartygen ha intagit en bemärkt plats i trafiken Finland — England. Det råder därför ett gott och vänskapligt affärsförhållande de båda länderna emellan.

Den engelska veckan, som öppnades den 4 ds i Helsingfors kommer därför att ytterligare stärka vänskapsbandet och göra de ömsesidiga förbindelserna ännu intimare och mångsidigare. En stor och imponerande utställning är det — och festligt! Med besök — fint främmande — från England.

Fruktan för nödvinter i Tyskland.

Nationalsocialisternas fruktan för den kommande vintern har medfört, att de, enligt vad fredagens Berlintidningar meddela, uppgjort en plan för vidsträckt välgörenhetsarbete, som skall genomföras under den kommande vintern. Ledningen för arbetet kommer att ligga hos själva rikskanslern, men dr Goebbels reklamministerium kommer att få en betydande del av arbetet.

Av de mera intressanta detaljerna kan nämnas, att varje familj i Tyskland förpliktas att till vintern på första söndagen i varje månad nöja sig med en enkel rätt till middag. Det får ej serveras stek o. dyl. De pengar, som sparas genom att man avstår från den vanliga söndagsmiddagen, skola insändas till en byrå och användas till understöd åt nödlidande nazister. Rikskansler Hitler kommer att vid den stora tyska höstfesten meddela de första insamlingsresultaten. Man lägger vidare märke till i förordningen, att alla tyska arbetare och tjänstemän skola avstå en timmes lön per månad till understödsarbetet. Personer, som ha postcheckkonto, skola prestera en viss månatlig avgift.

Nazistregeringen har beslutat att frångå arbetslösa judar deras understöd. Antalet judiska arbetslösa beräknas till omkring 100,000, och indragningen av understödet för dem betyder en

stor besparing för staten. De judiska arbetsgivarna skola fortfarande lämna bidrag till arbetslöshetsfonden. Synagogorna ha redan frångått sin andel i kyrkoskatterna, och det är därför omöjligt att räkna med stöd från dessa till de nödlidande judarna.

Omorganisation i utrikesministeriet i Finland. Republikens president har den 31 augusti utfärdat förordning angående ändring av vissa stadganden i förordningen den 27 januari 1928 angående utrikesministeriet. Den huvudsakliga förändringen innebär, att den hittillsvarande avdelningen för handelspolitiska ärenden uppdelats på två olika avdelningar, nämligen en avdelning för handelsfördragsärenden och en avdelning för ekonomiskt-politiska ärenden. Samtidigt har hittillsvarande chefen för den handelspolitiska avdelningen, generalkonsul K. R. Savolahti, förordnats till chef för den nya avdelningen för handelsfördragsärenden samt biträdande avdelningsschefen Niilo Orasmaa till chef för avdelningen för ekonomiskt-politiska ärenden.

Orkan på Kuba: ödeläggelse och plundringar.

Enligt föreliggande meddelanden ha sex personer dödats i Santa Clara under orkanen och 16 skadats i Havanna. I huvudstaden har stor skadegörelse anställts. En av de förnämsta gatorna står fullständigt under vatten. Plundringar förekomma talrikt, och soldater ha utkommen derats med order att skjuta mot varje misstänkt individ. Då telegrafstolparna mejats ned av stormen, och telegrafförbindelserna följaktligen avbrutits, har det varit omöjligt att erhålla några uppgifter om orkanens härjningar i det inre av ön.

Ett och varje.

Stackars kvinnor?

En grannlandstidning har roat sig med att leta upp en del små skillnader i ett och annat, gående ut på hur man uppfattar en handling av mannen och en precis likadan handling om det

är en kvinna som låtit den komma sig till last. Det är små visdomsord som rentav tåla att tänka på.

Om t. ex. en man är medlem av en förening så är det därför att han behöver „utvidga sin intressestär“. Är det en kvinna som blir föreningsmedlem gör hon det för att tillfredsställa sin prat- och skvallerlystnad“.

Röker en man är det för att han behöver lugna sina nerver. Ett kvinnfolk tänder en cigarett för att vara modern och kanske „göra sig“. Råkar en man ut för en olycka med sin bil är det alltid någon annans fel. Kör en dam omkull beror det helt enkelt på att „fruntimmer aldrig kunna lära sig att sköta ratt och broms“.

Blir en man glad av stimulerande drycker bevisar det endast att han haft en trevlig kväll. Skulle detsamma hända en kvinna har hon förnedrat sig. Är en man nervös och otålig på kvällen beror det på att dagens arbete varit ansträngande. Är en kvinna nervös är det för att hon inte har något annat att göra än „pjoska med sina nerver“, och i enklare kretsar har hon „druckit för mycket kaffe“. Följer en man inte alltid modets växlingar och nycker är han konservativ eller „karl för sin hatt“ — är en kvinna modern är hon nuckig och efterbliven.

Blodtrycket och samvetet.

På Rigshospitalet i Köpenhamn konkurrera i dagarna aspiranterna på en professur i intern medicin. På lördagen talade d:r Eyvind Rosling om blodtryckssjukdomar och drog fram en del sjukdomsfall från sin egen praxis. Ett av dem kanske har allmänare intresse:

En man i femtitalet, sade föreläsaren, visste sig vid upprepade blodtrycksundersökningar vara uppe i 280 mm. utan att i övrigt visa någon bestämd sjukdomsbild. Men så en dag sade han till läkaren:

— Jag har något att anförtro er — jag har icke rent samvete gentemot min fru.

Hustrun tillkallades, de båda äkta makarna fingo tillfälle talas vid och försonades.

Och strax, fortsatte föreläsaren, sjönk blodtrycket till 180. (Mun-

terhet bland studenterna.) Vid kontroll ett par år senare visade hans blodtryck 130. (Stormande munterhet.)

Ingen trängsel vid garderoben.

Tyskarna, som äro ett praktiskt folk — ibland pinsamt praktiskt — ha hittat på ett sätt att avskaffa det krig som brukar råda vid teater-, biograf- och cir-

kusgarderober efter föreställningen. Den tyska metoden innebär att man slipper ifrån att med famnen full av kläder söka ta sig ut ur en påträngande människomassa. Receptet är enkelt. På golvet har målats röda linjer inom vilka publiken måste ställa sig i kö. Den som fått sina kläder avlägsnar sig på en gång som ligger intill och som markerats med vita linjer.

Giv barnen **SVEA**
CHOKOLAD och CACAO
Närande. Välsmakande.
A.-B. Svea Choklad-Norrköping

N. O. Lundström & Co
Innehavare F. Alb. Pettersson
Estlands vice Konsul Importaffär
Luleå.

Köp. PRIMUS TVATTPULVER
från Gävle Säpfabrik.

SVEABLANDNING

Rostkaffet i blågula påsarna
tillfredställer alla i parti från
ENGWALL HELLBERG A.-B., GÄVLE

Vildskinn Räv, Utter, Mård, Hermelin
Ekorre, Hare och Kanin upp-
köpas till allra högsta pris.
Vi betala högsta priser, då skinnen huvudsak-
ligen äro för egen fabrikation. Prislista sändes
mot porto.

FOUGSTEDTS PÄLSVARUFABRIK Malmö 4

BORÅS VÄVERIARTIEBOLAG, BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

Aktiebolaget
Nordiska Tapetfabriken
Arvika
Förstklassigt fabrikat Köp svenska tapeter.

AKTIEBOLAGET
Gestriklands Yllefabrik
JÄRBO

Sporttyger, melerade Filtar, Vadmal och
Kordero. Goda kvaliteter och billiga priser. (2429)

LUDWIG WIGART & Co. A./B.
ENGROSLAGER AV
Sybehör, Ylle-, Tricot- & Korta varor

Norrköpings Kemiska Undersökningsanstalt,
Norrköping. Tel. 1249.
Utför kemiska analyser och provtagningar.
Inneh.: Civiing. John Wanselin, stadskemist.

Vid besök i Stockholm, bo på
HOTEL PATRICIA, Vasagatan 36,
intill Centralpostkont. Tel. Namnanr,
Modernt och billigt hotell.
Ett 90-tal rum fr. 4 kronor.

A.-B. Ludvig Anderson, Kinna
(Kasthalls Mattfabrik)
Efterhör „KASTHALLSMATTOR“.

FRIMURAREHOTELLET
ESKILSTUNA
MATSALAR & CAFÉ
REKOMMENDERAS

BORLIND, BORSÉN & Co
Telegr. adr.: "Borlinds"
GÖTRBORG,
Esdv. advokaten

HILDA MUHR & SON ÖREBRO
Charkuteriaffär
Fabrik och kontor, tel. 1179
Affär Nygatan 46, tel. 625
„ Stortorget 8, tel. 2625.

VÄVSKEDAR AV STÅL

garantisstämplade, vävskyttlar, vävspännare
och övriga vävredskap köpas förmånligast
antingen hos våra återförsäljare, hemsäljare
och garnaffärer eller direkt från oss. All till-
verkn. m. vårt firmanamn garanteras. Begär
vår illustr. prislista som sändes gratis.
Gunnar Anderssons vävskedsverkstad
Telefon 1 Oxberg Telefon 1

SÄKER PENNINGPLACERING
Engelholms Sparbank

BO-FAJANS

för Eder jakt- eller fiskestuga finnes i varje
välsorterad Glas-, Porslins- och Bosättningsaffär
BOBERGS FAJANSFABRIK GÄVLE

BIL -OLJOR
-TOPPAR
-BÄRGNINGAR
-GARAGERINGAR
-DÄCK och SLANGAR
-REPARATIONER
A.-B. Siefert & Fornander, Kalmar
Tel. 7, 215, 1515. Södra Vägen 30,

VID BESÖK I VÄXJÖ REKOMMENDERAR
Järnvägsrestauranten
VÄXJÖ sitt erkänt goda kök. Fullständig
spritservering. Förstklassig musik. På som-
maren enda platsen i staden för härlig
parkservering. God plats för bilar.

KUNGÄLVS ÅNGBAGERI, Kungälv
(E. Bergström) Tel. 123 och 165
REKOMMENDERAS
Stort, Gott och Billigt Bröd.

HÄLSINGBORGS NYA SPARBANK
HÄLSINGBORG
Gottgör högsta gällande ränta
å insatta medel.

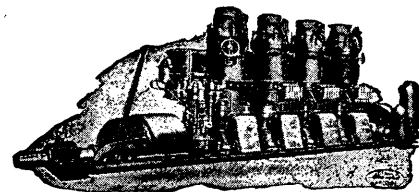
Aktiebolaget J. E. Arndt
Hudiskvall Ångbåtsexpedition, Befraktnings
Skeppsmäklari och Expeditionsaffär. Lager av
kol och Byggnadsmaterialer. Rikstelef.: 245, 287
325. Telegrafadr.: Arndtbolaget.

Arvika Redskapsfabrik - ARVIKA
REKOMMENDERAR
sina förstklassiga, välkända tillverkningar.
Åberopa denna tidskrift.

KUMLA SKOFABRIK
Riks. 54 KUMLA Riks. 54
Rekommenderar sin tillverkning av Grövre o.
Finare SKODON.

FENIX Föreningsgatan 7.
DRUVAN Engelbrektskatan 5
Intima och hemtrevliga rest.-lokaler
Omtyckta klubbbrum. Direktion:
A.-B. MALMÖ-RESTAURANGER.

Dr. Riesenkauff-Lindström
invärtes- (lung) och barnsjukdomar.
Mottager 9—11 och 3—4, telef. 100.
Karja tån. 19, Hapsal.

RAOLJEMOTORER

SKANDIA-VERKEN A.-B.
LYSEKIL
Byggnadsfirman ANDERS DIÖS

Tunagatan 4, Upsala
Telefoner: Kontoret 3892, 3893; Förrådet 2890;
Byggnadsp. Paleontologiska Inst. 3894; Bostadst
Väderkvarnen 1899.

Besök
STENBERGS KONDITORI
Tel. 13 SKELLEFTEÅ Tel. 258
Gott kaffe Goda bakelser
Beställningar mottaga

Hemmets Journal
innehåller
veckans bästa läsning

E. Petterssons
Möbleringsaffär
Etabl. 1876 GÄVLE Tel. 324 o. 1206 MÖBLER
och MATTOR.

E. W. Just
Blekeri - Färgeri - Merserisatio
Tel. 1 48 BORÅS Tel. 21 48

Aktieb. LUDVIG SVENSSON
KINNA
rekommenderar sina välkända till-
verkningar.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK
Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23
Randsydda skodon, Mans- och Goss-
skodon. Slitstarka. Goda passformer.
Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla:
välsorterade affärer.
Rekommenderar sina förstkl. tillverkningar av-
PROMENADSKODON, SPORT-, JAKT- och MO-
TORKÄNGOR.

„Besök
Borås“

N. J. Johanssons Eftr. A.-B., Syfabrik
A PLARED
Specialité: Tillverkning av
OVERALLS och ARBETSKLÄDER
Telefon: Aplared 1 och 2

A. I. KJELLGREN'S EFTR.
Skövde (I. GOOD) Telefon 1-81
KÖTT- OCH CHARKUTERIAFFÄR
REKOMMENDERAS

Äret Runt bra mat på
Systembolagets Restaurang
LAXEN, HALMSTAD

TAGE HÅKANSSONS
Konditori, Kafé och Wienerbageri Kloster.
gate 10 - Lund
Rekommenderas
Tel.: Konditoriet 603, Brödbutik. 360

Prima PORTLAND CEMENT
från
A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

E E K S - M A J A

Första estniska försäkringsbolaget.

**BRAND-
LIV-
INBROTTS-
GLAS-
HUSDJUGS-**

FÖRSÄKRINGAR

Eeks-Maja är äldsta försäkr. bolaget i Eesti, gr. 1866.

Eeks-Maja försäkringarna stiga till tiotals tusenden.

Eeks-Maja reservkapital är bland de största.
Eeks-Maja presidium: Reval, Bredg. 1, telefon: 438-85.

Kontor: Reval, Bredg. 1, tel. 445-07;
Harjug. 29, tel. 427-49.

Avd. i större städer. Agenter över allt.

A-B „EESTI AGA“

Tallinn, Ryssgatan 11-a. Tel. 441-33.

FABRIKATION:

av syr- och acetylengaser.

FÖRSÄLJNING

av svets-, skär- och lötbrännre,
alla reservdelar samt diverse metaller och pulver därtill.

ACETYLENGAS, STRÅLKASTARE OCH
SIGNALAPPARATER.

SKOLA FÖR SVETSARE.

är namnet, som garanterar verklig kvalitet å plogar och plogdelar.

Två Kvalitetsmärken

Gammal

Norrlands Akvavit

och

Renat Bordsbrännvin

46%

Begär alltid dessa brännvinsorter på restauranter och systembolag.

SVEDALA

Tegelmaskiner, Grävmaskiner, Stenkrossar, Vägbyggnadsmaskiner, Betongblandare, Torvmaskiner, Bränslekrossar för Torv, Koks och Kol, Pulveriseringsmaskiner, Vindsiktar, Transportapparater, Lastningselatorer, Rullager, Rallvagnshjul, Kokilgods, rekommenderas.

**AKTIEBOLAGET
ABJÖRN ANDERSSON**

Post- och Tel.-adr.: Svedala, Gjuteriet.
Tel. Namnanrop: Gjuteriet

HANSA

STOCKHOLM

Aktiekapital och reservfond

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRING

Avdelningskontor i Reval:

Jaani Tjän. 11

Frisörsalong för dam och herr

Amberman,

Karrigat. 17, Hapsal.

Flyttad från Karrig. 9 till Karrigat 17 efter 1 jan.

FÖRSTA INHEMSKA
FÖRSÄKRINGS - AKTIEBOLAGET

EESTI LLOYD

GRUNDAT ÅR 1919

REVAL, LÅNGGATAN (PIKK) 11

EGET HUS. TEL. 430-08, 448-94.

**Liv-,
brand-,
olycksfalls-,
inbrotts-,
glas- &
transportförsäkring.**

ESTLANDS TÄNDSTICKSMONOPOL
Tallinn, Frihetsplatsen 5. Tel. 427-91.